

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Insetate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovoljivo frankirajo. Brezumni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Insetati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji insetati po dogovoru. Insetati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzojavni: „Sava“, Kranj

Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Nemška ofenziva na Francoskem.

Nemški plen v bitki pri Verdunu.

Berolin, 4. marca.

Boji jugovzhodno Yperna so zaenkrat prenehali. Pozicija, ki smo jo držali pred 14. februarjem, se nahaja trdno v naših rokah. „Pastion“ je ostal sovražniku. Živahni strelski boji v Champagni so trajali tudi včeraj. V Argonah se je ponesrečil slabotnejši sovražni napad.

Na obeh straneh reke Mase so ojačili Francozi delovanje svoje artiljerije ter so po silnem stopnjevanju svojega ognja napadli vas Douaumont in naše neposredno sosednje črte. Bili so deloma v boju na nož na pest z velikimi izgubami odbiti ter so razentega izgubili zopet 1000 neranjenih vjetnikov.

Po ugotovitvah pri dosedanjem pospravljalnem delu na bojiščih, se je zvišal plen iz bojev od 22. februarja sem za 37 topov in 75 strojnih pušk, na 115 topov in 161 strojnih pušk.

Pri Ober-Septu, severozapadno Pfirta, je sovražnik zamen poskušal osvojiti dne 18. februarja mu iztrgano pozicijo. S prvim sunkom je dospel deloma v naše jarke, ki pa smo jih s protinapadom takoj zopet očistili. Vsled našega zapornega ognja se je mogel ponovljeni napad je deloma razviti. Izgubivši mnogo mrtvih in ranjenih ter 80 vjetnikov, se je moral sovražnik umakniti na svojo pozicijo.

Boji med Maso in Mozelo.

Berolin, 5. marca.

Proti večeru se je pričel živahen sovražni ogenj na raznih točkah fronte. Med Maso in Mozelo je bila francoska artiljerija trajno zelo delavna ter je včasih posebno silno obstreljevala okolico Douaumonta. Infanterijski boji se niso vršili. Da se izognemo nepotrebnim izgubam, smo pri logarski hiši Thiaville, severozapadno od Bandon-

villerja zapustili jarek, ki smo ga bili iztrgali Francozom dne 28. februarja, vsled objemajočega ognja mas, ki so ga namerili na jarek.

Bombe na Hull.

Berolin, 6. marca.

Del naših mornariških zrakoplovov je v noči od 5. na 6. marec izdatno obložil z bombami mornariško oporišče Hull ob Humberju in tamošnje ladjedelnice. Zrakoplove so silno, toda brez uspeha obstreljevali. Vsi so se vrnili.

Manjši boji na francoski fronti.

Berolin, 6. marca.

Živahni boji z minami severovzhodno od Vermellesa. Angleško pehoto, ki je tam večkrat poskusila manjše napade, je naš ogenj zavrnil. Na vzhodnem bregu Mase je potekel dan v splošnem bolj mirno, kakor dosedaj, vendar smo v manjših bojih včeraj in predvčerajšnjim vjeli 14 častnikov in 934 mož.

Nemške čete so zajuršale Fresnes v Woevru.

Berolin, 7. marca.

Z bajoneti smo vrgli zopet nazaj majhne angleške oddelke, ki so včeraj po močni artiljerijski pripravi prodrli v same naše jarke severovzhodno Vermellesa. V Champagni smo z nenadnim napadom vzhodno od Maison de Champagne zopet osvojili našo pozicijo, v kateri so se bili vgnjezdili Francozi dne 11. februarja. Pri tem smo vjeli 2 častnika in 150 mož. V Argonah smo po večjih razstrelitvah pomaknili našo pozicijo severovzhodno od La Chalade nekoliko naprej.

V okolišju Mase je streljanje artiljerije zapadno reke postalo močnejše, vzhodno reke pa je bilo srednje močno. Razen spopadov izvidnih čet s sovražnikom ni prišlo nikjer do bližinskih bojev.

V Woevru smo danes zjutraj zajuršali vas Fresnes. V posameznih hišah, na zapadnem robu kraja se Francozi še vedno drže. Izgubili so nad 300 vjetnikov.

Eden naših zrakoplovov je ponoči izdatno bombardiral kolodvorske naprave v Bar le Duc.

Nemške čete so zajuršale važne točke severno Verduna ter osvojile Fresnes v Woevru.

Berolin, 8. marca.

Proti poziciji, ki smo jo vzhodno od pristave Maison de Champagne zavzeli nazaj so naperili Francozi pozno zvečer protinapad. Na zapadnem krilu se še vrši boj ročnimi granatami. Sicer smo napad gladko odbili. Na levem bregu Mase smo naskočili sovražne pozicije na obeh straneh potoka pri Forgesu pod Bethincourtom v širini 6 km in globočini nad 3 km, da izboljšamo stik na naše nove sprednje črte na desnem bregu ob koti Talou, Créte de Poivre in Douaumonta. Vasi Forges in Regneville ter višine Bois de Corbeaux in malega Bois de Cumiérie so v naših rokah. Francoske sunke proti južnim robovom teh gozdov smo krvavo zavrnil. Velik del posadke vzetih pozicij je poginil, neranjeni ostanek 58 častnikov, 3277 mož smo vjeli. Razen tega smo vplenili 10 topov in mnogo drugega vojnega materijala.

V Woevru smo vrgli sovražnika tudi iz zadnjih hiš v Fresnesu. Stevilo tam vjetih se je zvišalo na 11 častnikov in nad 700 mož. Nekaj strojnih pušk smo vplenili.

Naša letalska flotilja je metala bombe na kraje zapadno od Verduna, kjer so se nahajale sovražne čete.

Nemci so zajuršali fort Vaux.

Berolin, 9. marca.

Pogosto se je stopnjevalo obojestransko delovanje artiljerije do večje živahnosti. Francozi so zopet zavzeli zapadni del jarka pri pristavi Maison de Champagne, v katerem so se vršili včeraj boji z ročnimi granatami.

Zapadno od Mase pospravljajo naše čete v „Vranjem gozdu“ se še nahajajočega gnezda Francozov.

V sijajnem nočnem napadu sta zavzela poznanjska rezervna polka 6. in 19. pod vodstvom poveljnika 9. rezervne divizije generala infanterije von Guretzky-Kornitza vas in oklopno utrdbo Vaux ter številne, neposredno sosednje utrdbe na

PODLISTEK.

Vladimir Korolenko.

Brez besede.

Dalje.

Lozinskij Osip je bil — mislim — prvi, ki se ni izgubil. Je bil pač človek, ki ima glavo na pravem koncu. Ne eden onih, ki poginejo, nego eden onih, ki pomagajo še drugim na pravo pot. Pa naj je bilo kakor že hoče, po preteku enega ali dveh let, morda jih je bilo tudi več, je dospelo v Lozišče pismo, z veliko rdečerjavo znamko, kakršne še dozdaj v tem kraju niso videli. Vsi so se čudili temu pismu in na sodnji so je brali, čital je je pisar in učitelj in duhovnik, in še mnogo drugih častivrednih in radovednih ljudi. Naposled pa so potem vendar poklicali Lozinskajo ter ji oddali pismo v razstrganem ovitku, na katerem je bilo docela natančno zapisano ime: Na Katarino Lozinskajo, ženo Josipa Lozinskega-Oglobla v Loziščih.

Pismo je bilo od njenega moža iz Amerike, iz Minnesote. Iz katerega okraja in vasi pa, bi bilo sedaj kaj težko povedati, ker . . . sicer pa se bo to pozneje pojasnilo.

V pismu je bilo zapisano, da je Lozinskij, hvale bodi Bogu, zdrav in čvrst, da dela na neki „farmi“ in da upa, da bo postal kaj kmalu samosvoj gospodar, ako mu Bog tako dalje pomaga, kakor mu je pomagal dosedaj. Vobče pa se mu tamkaj tudi kot delavcu godi bolje, kakor marsikateremu gostilničarju v Loziščih. Svoboda je v tej deželi velika. Zemlje dovolj, krave dajejo pri vsaki molzi poln čeber mleka in konji so močni

kakor voli. Človeka z bistro glavo in zdravimi rokami vedo ceniti in spoštovati in celo njega, Osipa Lozinskega, so nedavno tega vprašali, koga želi izvoliti za vrhovnega predsednika nad vso deželo. On pa, Lozinskij, je oddal svoj glas ravnotako kakor drugi ljudje in dasiravno je, da pove resnico, naposled prišlo drugače, kakor sta hotela on in njegov delodajalec, je vendar lepo, da se človeka vpraša. Z eno besedo — svoboda, in v ostalem čudežno lepo. Le da se Lozinskemu toži po njegovi ženi in zato je delal, kolikor je mogel ter dal svoj prvi denar za tiket, ki ga ji pošlje v tem pismu. To je oni modri list, na katerega naj pazi kakor na punčico v svojem očesu. Naslikana je na njem lokomotiva in parnik in to pomeni, da se Lozinskaja sedaj lahko vozi zastonj po suhem in po vodi, treba samo, da pride do nemškega mesta Hamburga. V kritje ostalih stroškov naj proda hišo, kravo in vse posestvo.

Medtem ko je Lozinskaja čitala pismo, so jo ljudje zvedavo pogledavali ter so se pogovarjali, kako je vendar mogoče, da tiči v tako brezkoristnem koscu papirja tolika moč, da se človek z njim lahko pelje do konca sveta in ga nikjer ne vprašajo za plačilo. No seveda, samoposebi umevno, so vsi razumeli, da je ta košček papirja moral veljati Osipa nemalo denarja. In to je zopet pomenilo, da Lozinskij ni šel zastonj v širni svet in da se na zemlji pač lahko še najde srečo.

In vsak je mislil sam pri sebi: „Kako bi bilo, če bi tudi jaz . . .“ Pisar (tudi Loziščan po rojstvu) sam ni oddal Lozinskaji pisma in karte obenem. Obdržal je oboje teden dni in premišljeval: „Tako ženšče je neumno, s tem papirjem bi pa lahko šel tudi pametnejši v Ameriko, da poizkusi tamkaj svojo srečo . . .“ A na voznom listku je

stalo napisano popolnoma jasno, četudi v tujem jeziku: „Mistress Katharina Joseph Lozinskij-Oglobla.“ Joseph Lozinskij in Oglobla to bi še ne bilo nič hudega, a ime Katharina, je brez dvoma žensko in Mistress je značilo pač tudi nekaj sličnega. Skratka, akoravno je pisar še v zadnjem trenutku vzdihnil in bil slabe volje, ko je jemal vozni listek iz mizičnega predala, kamor ga je bil kaj varno spravil, ga je konečno vendar oddal. Lozinskaja ga je vzela, sedla na klop in pretakala grenke solze.

Res je bila pisma vesela, a saj človek joka tudi od veselja. Poleg tega je morala sedaj zapustiti rodno vas, sorodnike in znance. Povedati pa je tudi treba, da je bila Lozinskaja še mlada žena in vrhu tega še dokaj čedna. In sama, brez moža, ima ženska pač težko stališče. Vsakdo jo je zalezoval, predvsem že omenjeni pisar in pri spovedi je morala priznati, da ji tudi „satan“ ne da miru. Vedno ji je bilo, kakor da ji nekdo šepče v uho, da je Osip Lozinskij daleč, da se ni še nihče vrnil iz tako daljne dežele v Lozišče in da so njenega moža morda snedli že krokari. Njej pa, ki ni ne dekle, ne vdova, ne žena, minevajo brezplodno mlada leta. Res je bila Lozinskaja pametna žena in premotiti jo ni bilo ravno lahko. Da ji je pa bilo težko pri srcu, se je videlo pri prejemu pisma. Vse ji je težilo srce: sedanje veselje in minula bolest, vse pregrešne mlade misli in vse noči brez spanja z razburljivimi sladkimi sanjami. Kratko in malo, Lozinskaja je omedlela in njen brat Matvej Lozinskij, s priimkom Dyšlo, jo je moral v naročju odnesti v njeno koč.

(Dalje.)

vzhodnem bregu reke, da se ojači zveza naše pozicije južno od Douaumonta s črtami v Woewru.

V številnih zračnih bojih pri Verdunu, so zmagali naši letalci. Gotovo je, da so zbili tri sovražna letala. Vsa naša letala so se vrnila, več njih hrabrih voditeljev je ranjenih. Izdatno smo obložili sovražne čete zapadno in južno od Verduna z bombami.

Pri napadu neke francoske letalske flotilje v trdnjanskem območju Metz, sta bili dve civilni osebi ubiti in več privatnih hiš je bilo poškodovanih. V zračnem boju smo zbili letalo voditelja flotilje. Voditelj je vjet. Spremljevalec mrtev.

Italijanske etapne čete za Francosko.

„Neue Züricher Zeitung“ prinaša senzacionalno vest, da pošlje Italija 250.000 mož svojih teritorialnih čet na Francosko in sicer za službo za fronto. 59 bataljonov je baje že odpotovalo. To da je rezultat Briandovega potovanja v Rim. Italija mora vsled tega vpoklicati nove letnike do 46. leta. Francoska bo mogla vsled teh čet za fronto poslati vse svoje čete na fronto.

Obstreljevanje Reimsa.

Iz Berna poročajo, da so Nemci zopet pričeli obstreljevati Reims. Nad 80 granat je padlo en dan v mesto. Tudi neki nemški „golob“ je metal na mesto bombe. Nemška letala so močno obstreljevala tudi Chalons sur Marne.

Vpoklic letnika 1918 na Francoskem.

Iz Ženeve poročajo, da kliče vojni minister Gallieni že letnik 1918 za začetek oktobra pod zastave.

Vpoklic oženjenih na Angleškem.

Anglija je začela klicati pod zastave že tudi oženjene. To dejstvo je izzvalo na Angleškem veliko ogorčenje. Zatrjuje se, da baje nekateri poslanci pozivljajo oženjene, da naj se upro vpoklicu.

Resen položaj pri Verdunu.

Francoski vojaški kritiki označujejo položaj pri Verdunu še vedno kot zelo resen. Seveda naglašajo silne nemške izgube in opisujejo kaj vse bodo storili Francozi ali pa so že storili v obrambo in kako bodo začeli s protinapadom, ne prikrivajo pa bojazni, da bo prišlo do novih presenetelj in da se bo bojna fronta še bolj razširila. Pri tem navajajo kot vir nemške časopise.

„Vossische Zeitung“ piše: Položaj pred Verdunom stoji sedaj v znamenju pričakovanja silnega francoskega protisunka. Tak sunek mora priti in bo prišel. Kje se bo to zgodilo, je težko povedati; vsekakor bo našel Nemce pripravljene.

Plen pri Verdunu.

„Kölnische Zeitung“ poroča: Doseđani plen pri Verdunu znaša 19.000 vjetnikov, 115 topov in 161 strojnih pušk, dočim so iste čete lani pri Soissonsu vplenile 14 topov, 6 strojnih pušk in 5200 mož.

Srbske čete za Verdun?

Iz Aten poročajo, da so 15.000 mož srbskih čet na Krfu vkrcali in jih prepeljali v Marseille, da ojačijo francosko fronto pri Verdunu.

O pomenu Verduna.

„Manchester Guardian“ pripisuje Verdunu največjo važnost ter pravi, da so Nemci prekosili zaveznike predno so ti še pričeli prodirati, če pade Verdun. Naravnost blazno pa je trditi, da trdnjave nimajo nobenega pomena več. — Iz Havra poročajo, da so nemške čete pogazile severno od Verduna elito francoskih čet. Štirje bretonski polki so naravnost izginili.

Hervé opominja v listu „La Victoire“ k največji paznosti ter pravi, da bi bila izguba Verduna največja moralna katastrofa, ki ima lahko nepregledne posledice. Slep je, kdor ne vidi, da gre pri Verdunu za zgodovino Francoske in Evrope.

„Kölnische Zeitung“ poroča o kritiki Clemenceaua, ki je povedal v članku „Verdunska kriza“, da bo kriva le cela vrsta napak, ki jih skušajo zaman prikriti, če iztrgajo Nemci Francozom Verdun. Potem se bodo v mestu Verdunu samem lovile nemške kroglice. Zaradi tega je bil list ustavljen. „Kölnische Zeitung“ pa dostavlja, da je z zadovoljstvom konstatirali, da smatrajo Francozi sami Douaumont za ključ Verduna in ta ključ je sedaj trdno v nemških rokah.

Potopljen angleški torpedni rušilec.

Frankobrod, 7. marca.

„Frankfurter Zeitung“ poroča iz Amsterdama: V tukajšnjih paroplovnih krogih zatrjujejo z vso gotovostjo, da se je angleški torpedni rušilec „Murray“ pred izlivom Humberja potopil, pri čemer je utonilo 22 mož posadke.

„Murray“ je bil zgrajen leta 1914, ter je obsegal 1200 ton in vozil 33 milj na uro. Oborožen je bil s 4 topovi kalibra 10,2 cm.

Enajst nemških ladij v Atlantskem Oceanu.

„Daily Express“ v Novem Jorku trdi, da se oborožuje 11 nemških parnikov v bližini Kanarskih otokov, da bodo potem lovili trgovske ladje.

Sedaj se pripravljajo, da odplujejo. Videli so jih, kako so nalagali premog.

„Möwe“ se vrnila.

S. M. S. „Möwe“, poveljnik kapitan burggraf in grof zu Dohna-Schlodien, se je danes po uspešnem večmesečnem križarenju vrnila v neko domače пристanišče s 4 angleškimi častniki, 29 angleškimi pomorskimi vojaki in pomorščaki in 116 možmi posadke sovražnih parnikov — med njimi 103 Indijci — kot vjetniki in z 1 milijonom mark zlata.

Ladja je prišla te-le sovražne parnike in večino potopila, manjši del pa kot pomorski vojni plen poslala v nevtralna pristanišča:

„Corbridge“, 3687 ton bruto, angleška; „Anthon“, 3496 ton bruto, angleška; „Trader“, 3608 ton bruto, angleška; „Ariadne“, 3035 ton bruto, angleška; „Dromonby“, 3627 ton bruto, angleška; „Farring-Ford“, 3146 ton bruto, angleška; „Chlan Mactovich“, 5816 ton bruto, angleška; „Appam“, 7781 ton bruto, angleška; „Westburn“, 3300 ton bruto, angleška; „Horace“, 3335 ton bruto, angleška; „Flamenco“, 4629 ton bruto, angleška; „Edinburg“ (jadrnica), 1473 ton bruto, angleška; „Saxon Prince“, 3471 ton bruto, angleška; „Maroni“, 3109 ton bruto, francoska; „Luxemburg“, 4377 ton bruto, belgijska.

S. M. S. „Möwe“ je položila nadalje na več krajih ob sovražni obali mine, katerih žrtev je bila med drugimi angleška bojna križarka „Edward VII.“.

Nemčija in Portugalska.

Portugalska pred vojno.

Iz Lisabone poročajo, da pričakujejo tam v kratkem prekinjene stikov z Nemčijo. Nemci dvigajo svoje bančne vloge in odpotujejo. Vlada je pozvala nemške konzule, da naj se udeležijo inventure na zaplenjenih nemških ladjah. Tudi iz portugalskih kolonij se Nemci izseljujejo, ker pričakujejo vsak čas nemški ultimatum in vojno napoved.

Iz Bombaya poročajo, da so na vseh nemških parnikih v zalivu Murmagao razobeseli portugalske zastave in internirali Nemce v Panjimu, glavnem mestu na Goi.

Nemški ultimatum Portugalski.

Iz Bukarešte: Brezžična brzozavka poroča, da je stavila Nemčija Portugalski 48urni ultimatum, v katerem zahteva, da Portugalska vlada vrne Nemčiji zaplenjene ladje.

Iz dobro podučjenih virov poročajo, da do sedaj Portugalska še ni odgovorila na nemško noto glede zaplembe nemških ladij v portugalskih pristaniščih. Zdi se, da se položaj poostruje. Vsekakor je Nemčija odločena, da pod nobenim pogojem portugalskemu nastopu nasproti ne bo ostala mirna.

Nemčija je pretrgala odnošaje s Portugalsko ter je napovedala vojno.

Berolin, 9. marca.

Cesarski poslanik v Lisaboni je dobil naročilo, da izroči portugalski vladi obširno izjavo in zahteva svoje akreditivne listine.

Tukajšnjemu portugalskemu poslaniku so bile danes izročene akreditivne listine.

Na Balkanu.

Plen v Draču.

Dunaj, 4. marca.

Neizpremenjeno mir.

Kakor se je dognalo, je bilo vpljenjenih pri Draču 34 italijanskih topov in 11.400 pušk.

Letalski napadi na Solun.

Iz petrogradskih listov je razvideti, da so napravili nemški in avstrijski letalci v Solunu mnogo več škode, kakor je bilo deslej znano. Velika bomba z nekega Zeppelina je porušila v Solunu hišo, v kateri se je nahajalo 8 častnikov in 58 mož. Vsi so bili ubiti.

Položaj na Grškem.

Amsterdam, 7. marca.

Neki tukajšnji list javlja iz Londona: Atenski poročevalec „Times“ je izvedel, da so vse govore o predstoječi izpremenci v Skuludisovem kabinetu neosnovane in da je demisijski kabineta nemogoča, dokler ostane položaj na Balkanu, kakor doseđaj in dokler so odnošaji med Grško in četverozvezo normalni. Da se izogne ogromnim stroškom mobilizacije, je sklenila vlada, poslati domov še dva rezervna letnika armade in mornarice. Bolgarska vlada je ponudila za incidente, ki so se zgodili ob meji, popolno satisfakcijo ter se je izjavila pripravljeno, uvesti preiskavo in krivce kaznovati.

Rusija ponuja Romuniji Besarabijo?

„Popolo d' Italia“ javlja, da je Rusija sedaj pripravljena odstopiti Besarabijo Romuniji. Zato pa se bo odškodovala v Galiciji, Armeniji, Mali Aziji in v Perziji.

Položaj v Romuniji.

Oficijozna „Independance Roumaine“ razpravlja o bitki pri Verdunu in o bližajočih se velikih dogodkih na vseh bojiščih ter pravi: Mesec marc prinese tudi Romuniji odločitev. Kakšna bo ta odločitev, tega „I. R.“ ne pove.

Romunska vlada je izdelala predlogo, ki prepušča vsem civilnim osebam nositi orožje. Istočasno bo izšla naredba, da mora vsakdo svoje orožje oddati vojaškim oblastim.

Vojno ministrstvo je odredilo popis vseh zalog kovin in usnja. Smatra se, da bo država vse te zaloge zasegla.

Prihodnje dni dospe v Bukarešto posebno avstrijsko-nemško-bolgarsko odposlanstvo, ki bo razpravljalo z merodajnimi romunskimi krogih o raznih finančnih in gospodarskih vprašanjih.

V zadnjem času je postala intervencionistična agitacija zopet živahnejša. Ministrski predsednik Bratianu je izjavil, da bo v bodoče vse demonstracije in hujškarije proti centralnim državam z vsemi sredstvi zatrl.

Romunski težki topovi.

Romunska vojna uprava je naročila v zadnjem času v Franciji mnogo težkih topov in drugega vojnega materijala. Topovi gredo preko Vladivostoka in Rusije v Romunijo. Nekateri z vojnim materijalom za Romunijo natovorjeni parniki so že pasirali Sueški prekop. Trajalo bo seveda več mesecev predno pride pošiljatev v Bukarešto.

Naročeno gibanje.

„Az Est“ javlja: V romunski zbornici je vložil intervencionist Brabescu interpelacijo, v kateri trdi, da postaja subversivno gibanje med Bolgari v romunski Dobrudži vedno močnejše in opasnejše ter dolži bukareškega bolgarskega poslanika Raděva, da podpira irredentistično politiko romunskih Bolgarov. V mnogih romunskih krogih je napravila ta interpelacija precejšen vtis, sedaj pa se je pokazalo, da je bila od četverozveze naravnost naročena, da poslabša odnošaje med Romunijo in Bolgarijo.

Italijani evakuirajo Valono.

Milanski listi poročajo, da so odstranili Italijani skoro vse prebivalstvo iz Valone. Grški listi javljajo, da so italijanske čete zapustile eksponirane pozicije pred Valono ter se koncentrirajo na obali. Tudi 3000 srbskih vojakov se je iz Albanije umaknilo na Valono.

Nov italijanski poveljnik za Albanijo.

„Agenzia Stephani“ naznanja, da je imenovan general Piacentini za poveljnika italijanskega specialnega zbora v Albaniji. Piacentini je že došel v Valono. Piacentini je po činu nad sedanjim poveljnikom generallajtnantom Bertozzijem. „Agenzia Stephani“ dostavlja, da se vidi iz tega imenovanja, kako važnost polaga Italija na posest Valone.

Vojna z Italijo.

Ustavljeni boji ob italijanski fronti.

Dunaj, 6. marca.

Bojno delovanje je že več dni vsled izredno močnega deževja, v gorovju tudi vsled grozečih plazov, skoraj popolnoma prenehalo.

Avsttijsko uradno poročilo.

Dunaj, 9. marca.

Na jugozapadni fronti je bojevanje vsled vremena še vedno zelo omejeno. Le v odseku Col di Lana in na Sv. Mihaelu je prišlo včeraj do živahnejših artiljerijskih bojev.

Zahteva takojšnje napovedi vojne Nemčiji.

Vse vojne stranke so izročile Salandri spomenico, ki zasteva takojšnjo napoved vojne Nemčiji.

Odlikovanje.

Za zasluge italijanskega brodovja za prevažanje srbske armade, je dobl italijanski mornariški minister Corsi velik križ častne legije.

Mir na italijanski fronti.

Italijani za sedaj mirujejo. Ob prejšnjem zasedanju parlamenta so napejali vse svoje sile, da bi dosegli kak uspeh, katerega bi bilo mogoče pokazati zbornici poslancev kot velik sad napora in truda italijanske armade. Ali sedaj ob zopetnem zasedanju parlamenta ne poskušajo nikakega podjetja večjega obsega. Pač znak, da je vodstvo italijanske armade izgubilo upanje na možnost vsakega tudi najmanjšega uspeha. Dnevna poročila Cadornova se bavijo z opisom malih podrobnosti, ki so pa vrhu vsega pogostoma same izmišljotine.

Rusija ne izve nič o italijanski vojni.

Neka ruska korespondenca v „Corriere della sera“ obžaluje, da Rusija ne izve prav nič o italijanski vojni. Cadornova poročila so si enaka vsak dan. Rusija misli, da Italija ne stori ničesar.

Moč italijanske armade.

Vojni minister je v razpravi interpelacije glede podpor vpoklicanih izjavil, da znašajo stroški za podporo družin vpoklicanih 43 milijonov lir na mesec; po 90 centezimov na dan. Potemtakem ima Italija po orožjem 1,600.000 mož. Ali socialisti so zahtevali, da se razširi podpora tudi na družine prostovoljcev in vojakov mlajših letnikov. Potem je število armade še večje.

Ruska ofenziva.

Neresnične vesti o ruskih zmagah.

Dunaj, 4. marca.

Pri Dubnu so skušali Rusi včeraj zjutraj dospeti na levi breg lkeve; zavrnilo smo jih.

V sovražnem časopisju vedno se ponavljajoče poročilo o veliki in srečno uspevajoči ruski ofenzivi ob Dnjestrju in pri Črnovicah, je seveda neresnično. Naša fronta se tam že pol leta ni prav nič izpremenila.

Zavrjnjeni napad.

Berolin, 4. marca.

V malem boju smo vrgli Ruse iz njihovih pozicij pri Alesivičih, severovzhodno Paranovičev.

Rusi pri Ilukstu zavrjnjeni.

Berolin, 5. marca.

V pokrajini pri Ilukstu se nameravan napad Rusov po razstrelitvah v našem ognju ni mogel izvesti. Tudi na drugih točkah fronte smo zavrjnili sunke sovražnih poizvedovalnih oddelkov.

Uspeh naših čet na ruski fronti.

Dunaj, 7. marca.

Pri Karbilovki so pregnali oddelki armade generalobersta nadvojvode Jožefa Ferdinanda sovražnika iz nekega okopa, v katerem so se ustali. Severozapadno Tarnopola je pregnal avstro-ogrski lovski oddelček Ruse iz nekega 1000 m dolgega jarka. Sovražno pozicijo smo zasuli.

Tako v tem okolišu, kakor tudi ob Dnjestrju in na besarabski meji, je bilo delovanje obojestranske artiljerije živahnejše.

Dunaj, 8. marca.

Na fronti armade generalobersta nadvojvode Jožefa Ferdinanda je bila tudi včeraj bojna delavnost od časa do časa živahnejša. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

Berolin, 8. marca.

Na več točkah fronte smo zavrjnili delne ruske napade. Naši letalci so z dobrim uspehom napadli železniško progo Ljahoviči, jugovzhodno od proge Paranoviči-Luminec, kjer je bil opažati živahen promet.

Odbiti ruski sunki.

Berolin, 9. marca.

Ruski sunki proti pozicijam naših prednjih straž niso imeli nikjer uspeha. Kakor poročajo naknadno, je neki naš zrakoplov v noči na 8. marec napadel železniške naprave ob progi v Minsk ter sovražne čete v Minsku.

Poskušen ruski prehod pri Dubnu.

Vojni poročevalci poročajo: Od septembra sem je trajal popolen mir v odseku pri Dubnu. Samo včasih delovanje artiljerije. Dne 3. marca v prvih jutranjih urah so poskusili močnejši ruski oddelki prekoračiti lkevo, hrabre čete dunajske divizije pa, ki drže te pozicije že več mesecev, so jih vrgle zopet na oni breg. Naše pozicije gredo skozi mesto Dubno. Predmestje je še v ruskih rokah. Ponokod, kjer se nam je posrečilo priti preko močvirja ob reki, kakor ob južnem mostu pod citadelo, so strelski jarki oddaljeni samo 30 korakov drug od drugega. Po zimi, ko lkeva ni bila zamrznila, so prihajali na to stran na tramovih in čolnih posamezni ruski vojaki, da bi kradli seno, sicer so se nas izogibali. Zadnji poskus Rusov se je ponesrečil vsled pazljivosti naših vojakov, katerim je bilo dobro znano na kateri točki bi mogli Rusi napasti. Že ogenj naše artiljerije je preprečil poskuse posameznih ruskih oddelkov. Majhne oddelke, kateri so dospeli do brega, so vrgle salve naše pehote nazaj.

Ruske priprave.

„Az Est“ poroča iz Bukarešte: Vsled močnega sneževja je promet vojaških vlakov med Ickani in Novosielico še vedno ustavljen. Za gozdom pri Lipkanih stoje velike čete. Kavalerija je nastanjena v Tergovcu. Glavni stan ruskega generalnega štaba se nahaja v bližini Lipkanov. Le do 10 dni molče topovi.

V Orientu.

Carigrad, 7. marca.

Fronta v Iraku. Odbili smo vse poskuse sovražnika, približati se v odseku Felahie našim pozicijam. Pri Kut el Amari nobene izpremembe. —

Kavkaška fronta. Boji, ki so se bili tu razvili so izgubili zadnje dni na sili. V pokrajini ob obali vlada navidezno mir. — Dardanelska fronta. Protiojenj naše artiljerije je brezuspešil demonstrativni ojenj sovražnih vojnih ladij s pomočjo izvidnih letalcev na obali pri Dardanelski morski ožini. Dve sovražni križarki sta bili pri tem zadeti. Delovanje naših letalcev je pri tem oviralo poskušeno poizvedovanje sovražnih letalcev nad morsko ožino. Sovražni letalci so zbežali, ne da bi se spustili v boj, ko so videli, da se približujejo naša bojna letala.

DNEVNE VESTI.

Prestolonaslednik častni doktor obeh praških univerz. Z Dunaja poročajo: Cesar je dovolil, da imenujeta češka in nemška univerza v Pragi prestolonaslednika nadvojvode Karla Franca Jožefa za častnega doktorja.

Odlikovanje nadvojvode Josipa. Cesar je ukazal, izreči Najvišje pohvalno priznanje generalu kavalerije nadvojvodi Josipu za odlično uspešno vodstvo enega zbora pred sovražnikom.

Osemdesetletnica Jožefa Stritarja. V okolici Velikih Lašč na Dolenjskem so zagledali luč sveta trije znameniti slovenski književniki: Primož Trubar, začetnik našega slovstva, France Levstik, odlični pesnik, pisatelj, jezikoslovec in kritik ter velezobraženi estetik Jožef Stritar, ki je prav te dni obhajal svoj osemdeseti rojstni dan. Jožef Stritar si je pridobil velikih zaslug za našo književnost. Odkril nam je Prešerna, hodil po njegovi poti in opozoril druge, da so ga posnemali. Kot odlčen estetik je postal v sedemdesetih letih vodnik slovenskim pisateljem in pesnikom s svojimi nauki in zgledi. V slovstvenih preprih je vedno fino in elegantno nastopal ter se obvaroval pri nas običajnega rovtarstva, silne neotesanosti in ostudnega pobijanja s cepci in poleni. Osvobodil je naše slovstvo provincialnih spon in ga povzdignil na višino načelne umetnosti. Dosledno je povdarjal, da ima slovstvo pravo moč le, ako korenini v domačih tleh in črpa nadalje iz njih tajne svoje sile. Skratka klasično dobo je pri Slovencih započel Jožef Stritar. K osemdesetletnici: Bog Te poživi, starina naših književnikov, in Ti daj čakati še mnogo lepih, mirnih let pozne starosti!

Dunajska borza zopet otvorjena. Prihodnji ponedeljek otvorijo zopet dunajsko borzo, ki je bila kakor znano od izbruha vojne zaprta. Promet pa bo dovoljen le v ozkih mejah. Predvsem je vsa večja špekulacija izključena, ker se smejo prodajati papirji le proti takojšnjemu plačilu v gotovini, promet z zastavnimi obligacijami vseh vrst in z vrednostnimi papirji sovražnih držav je prepovedan, prepovedan je tudi promet po naročilu „kupite ali prodajte za najboljšo ceno“, konečno se sme vršiti kupčija z državnimi rentami in vojnim posojilom le po posredovanju uradnih senzalov. Vrednostni papirji iz nevtralnega ali prijateljskega inozemstva smejo na trg le, ako so opremljeni z „affidavitom“ zanesljive banke, da se od izbruha vojne še niso nahajale v sovražnih rokah. Končno je vsako objavljenje kurzov in sklenjenih kupčij prepovedano. Otvoritev borze ima pred vsem namen prenesti dotedanje privatno kupčijo z vrednostnimi papirji zopet na zakonita tla ter jo podrediti ostremu oblastvenemu nadziranju.

Svarilo. Z ubegom vojnih vjetnikov je velika nevarnost, škoda za lastno armado v zvezi. Kdor vojnim vjetnikom, zavedajoč se te škode, pri begu pomaga, izvrši hudodelstvo proti vojni moči države po § 327. v. k. z. To hudodelstvo spada pod naglosodno postopanje in se v tem postopanju kaznuje s smrtjo na vislicah. Vsled tega se vsakdo z ozirom na zakonite posledice svari, vojne vjetnike, kakor tudi, ker se vojni vjetniki in vohuni večinoma poslužujejo civilne obleke, ljudi, ki ne bivajo stalno v kraju, tujce neopravičeno ali vsaj, ne da bi se naznanili vojaški ali krajevni oblasti jemati pod streho, jim dajati hrano ali takim osebam s tem, da se jim pokaže pot, da se jih preobleče ali na drug način pri nadaljevanju pota podpirati. Od c. in kr. armadnega višjega poveljstva.

Dobrodelni koncert prirede Ločani dne 19. marca 1916. popoldne ob pol 5. uri v „Društvenem domu“ v Skofji Loki. Vsa režija je v spretnih rokah gospe Mileve dr. Zakrajškove. Iz prijaznosti sodelujejo gospa privediteljica (gosli), gospica Dana Kobler, koncertna pianistinja, slavna sopranistinja gospa **, kvartet Kozina. Čisti dobiček je namenjen vojaški bolnišnici v Skofji Loki. — Vstopnice in vsprede se dobivajo v predprodaji v trgovini gosp. R. Thalerja v Loki in na dan koncerta pri blagajni. Po koncertu bodo v stranskih prostorih prodajale loške dame mrzla jedila in pijače.

Dijaška kuhinja v Kranju. Prispevki od 19. januarja do vštrevši 9. marca 1916: gospa Justina Kovačič iz Kranja v spomin pokojnega dr. St. Stergerja K 5'00; č. gospod župnik in dekan Matija Mrak, Stara Loka K 3'00; kranjski meščani za mesec februar K 25'20; profesorski zbor v Kranju za februar K 11'00; gospod I. N. Koceli, trgovec in posestnik v Skofji Loki K 10'00; č. gospod župnik v pokojju Alojzij Kummer v Stari Loki K 4'00; I.

gimnazijski razred z dodatkom gospoda profesorja Malnarja K 1'00; dr. Franc Kogoj, okrajni zdravnik na Jesenicah K 3'00; „Mestna občina“ v Kranju za šolsko leto 1915./16. K 500'00; kranjski meščani za mesec marec K 21'60; profesorski zbor v Kranju za mesec marec K 11'00; namesto venca na krsto gospe Mine Rakovec so darovali: gospod Josip Majdič K 10'00; gospod Franc Ks. Sajovic K 10'00 in dr. E. Jvard Šavnik K 10'00. Računski zaključek za I. tečaj šolskega leta 1915./16. izkazuje dohodkov K 3149'91, izdatkov pa K 3393'12, torej primanjkljaja K 243'21. — Vsem dobrotnikom izreka odbor dijaške kuhinje za njih blagohotno naklonjenost najtoplejšo zahvalo, ter se nadeja tudi v bodoče izdatne podpore.

Dr. E. Globočnik naznanja, da ne sprejema več bolnikov od pomožne bolniške blagajne v zdravljenje.

Razglas. Pred nakupom vojaške oprave, zlasti obuval, se najresnejše svari. Ne glede na to, da kupci, ako se take protizakonite prodaje dejansko dogajajo ali bi se pa celo morda v večjem obsegu dogodile, niso le sokrivi oškodovane državnega zaklada in ogrožitve pripravljenosti čet, se iste tudi lahko zasleduje zaradi prestopka po § 476 k. z. To se daje vsled ukaza c. kr. deželnega predsedništva z dne 2. marca t. l. št. 1265./mob. v javno vednost. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 6. marca 1916.

Sladkor. Poraba sladkorja se bo torej omejila in uredila tako, kakor poraba kruha in moke. Ko se je začela vojna, so imele avstrijske cukrarne ogromne zaloge sladkorja. Od teh zalog pa se je prodal velik del v inozemstvo, v prvi vrsti zaraditega, da so se dobile inozemske menice in inozemski denar, s katerim se je zopet kupovalo blago za uvoz v našo državo. Ker je razlika med našim in inozemskim denarjem znatna, se je na ta način mnogo prihranilo. A ta gospodarska akcija ni edini vzrok, da se sladkor draži in da je treba porabo omejiti. Lansko leto je bilo toliko moških pri vojaki, da se je nasadilo dosti manj sladkorne repe, kakor v prejšnjih letih. A še te repe niso dobile tovarne, da si se je cena repi povečala. Kmetovalcem je namreč manjkalo krmil in nadomestili so jih s sladkorno repo. Tako se je zgodilo, da je zdaj v zalogah veliko manj sladkorja, kakor v prejšnjih letih. Toliko ga bo sicer že, da bi zadoščeval za domačo potrebo, a kaj ko je treba sladkor izvažati, da se žnjim po možnosti poravnava razlika med tujim in našim denarjem. Na podlagi razpisa c. kr. deželne vlade za Kranjsko je odredeno, da se od 7. marca t. l. naaprej sme posameznim strankam oddajati le 1/4 kg sladkorja na dan. To velja toliko časa, da bodo vpeljane sladkorne nakaznice. Prestopki se bodo strogo kaznovali.

Igranje v ogrski razredni loteriji je prepovedano. Znano je, da ogrski kolektanti skušajo z vsemi sredstvi spečati srečke ogrske razredne loterije tudi na Kranjskem in se v dosego svojega namena poslužujejo celo zavitkov z napačnimi naslovi. Občinstvo se svari pred nakupom omenjenih srečk. Neprijetne posledice protipostavne nabave teh srečk so, kar je bilo že večkrat objavljeno, da se srečke zaplenijo, morebitni dobitki zapadejo v korist države, poleg tega pa mnoga zamudna pota, ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne naročate srečk ogrske razredne loterije, ako jih pa dobite brez naročila, uničite jih ali pa izročite finančni oblasti.

Umrli je 10. t. m. v Lescah v visoki starosti 91 let hišni posestnik in zidarski mojster Josip Pernuš, eden zadnjih Radeckijevih veteranov. Bil je do zadnjega vedno čil in kaj rad pripovedoval, kako so pod očetom Radeckijem mlatili „Polentarje“. Večkrat je izrazil željo, da bi dočakal še konec seonje vojne, posebno bi še rad slišal, kako naši zopet marširajo v „Majlont“, kakor on svoje dni. Bil je čvrst gorenjski original in naroden mož.

2 gospoda

iščeta boljše domačo hrano. Cenjene ponudbe na upravništvo tega lista. 15

Vojne dopisnice

1000 komadov po 4 krone.

Tiskarna „Sava“ Kranj.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

6 52-8

Spominjajte se vsi „Rdečega križa“!

prijatelj moj,
gre na vsako pot z menoj!

Ker se večkrat z njim krepčam,
Vedno zdrav želod'c imam!

Najboljše krepčilo želodca!

Sladki in grenki.

Pazite na prístnost!

Posebno na kolodvorih!

VI. 9-50 6

! Za zimó!

**Najstarejša
trgovina**

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)
priporoča

2 52-10

! Za zimó!

svojo bogato zalogo

sukna, zimskih modnih blagov, barhentov za ženske bluze in obleke, pike, belih in višnjevih barhentov, ševijotov, kamgarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pi-sanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Zimske moške in ženske srajce, jopice in hlače.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

1 26-5

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
378.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5¹/₂% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1914. je bilo stanje hranilnih vlog nad

6 milijonov 120 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 3 milijone 900 tisoč kron.

4¹/₂ 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celem Gorenjskem uraduje

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.